

Vedenie Slovenského národného divadla s veľkým zármutkom prijalo správu
o úmrtí dlhoročnej významnej členky Činohry SND

SOŇA VALENTOVÁ

* 3. júna 1946, Trnava † 10. decembra 2022, Bratislava

Soňa Valentová patrila dlhé roky k popredným členkám činoherného súboru SND, ale i medzi stálice televíznej obrazovky či filmového plátna. Mladá absolventka VŠMU sa okamžite po príchode do ansámbľu SND v roku 1967 stala ústrednou predstaviteľkou lyrických idealistiek, bezbranných naiviek, ustráchaných hrdiniek, ale aj rafinovaných slečien. Také boli jej Alison Porterová v *Obzri sa v hneve* (1967), Ľudmila v Gorkého *Vasse Železnovovej* (1967, 1970), Ester vo Vitracovej surrealistickej groteske *Viktor alebo vláda detí* (1969) a najmä očarujúca Salome vo Hviezdoslavovej tragédii *Herodes a Herodias* (1970) či Isména – mladšia sestra titulnej Sofoklovej hrdinky Antigony (1971).

Valentovej herectvo našlo oporu v mnohých režisérskych osobnostiach pred kamerou, rozhlasovým mikrofónom, ale najmä na divadelnej scéne. Predovšetkým jej manžel a režisér Pavol Haspra dbal na vývoj budúcej charakterovej herečky. Medzi výrazné roly určite patrí jej Xiména v tragédii Pierra Corneilla *Cid* (1972), Cordélia – najmladšia z tria dcér v Shakespearovom *Kráľovi Learovi* (1975) alebo Slepé dievča v Kováčikovej rapsódii *Krčma pod zeleným stromom* (1976). V televízii to bola napríklad titulná Beatrice Cenci (1968), Lavínia v trilógii *Smútok pristane Elektre* (1971), Nila v *Bubeníčke* (1973), Hana v *Trasovisku* (1974) alebo Roberta v *Americkej tragédii* (1976) a vo filme najmä krásna a nespravodlivo trpiaca Zuzana v *Kladive na čarodejnice* (1969).

Postupným hereckým dozrievaním sa jej stal blízky typ osudových žien, ktoré pod krásnym zjavom skrývajú sužovanú ľudskú dušu a komplikovaný charakter. V divadle to bola napríklad Grušenka v Dostojevského *Bratoch Karamazovovcoch* (1981) či Elsa v Kákošových *Sto hodín do zatmenia* (1978), vo filme zas Macocha v dnes už legendárnej rozprávke *Perinbaba* (1985). Talent Sone Valentovej sa uplatnil aj v rolách kontrastných ako Tatiana v Gorkého *Meštiakoch* (1982) či Galina vo Vampilovovom *Love na kačice* (1986). Aj v menej exponovaných postavách dokázala nahmatať zreteľný expresívny impulz a vytvoriť tak herecky bohaté psychologické štúdie – Kristína v Strindbergovej *Slečne Júlii* (1986), Slúžka v Lorcovej *Krvavej svadbe* (1987) či Lady Elisabeth v Karvašovom *Zadnom vchode* (1987). V domovskom SND posledné roky jej aktívnej kariéry patrili najmä jej energickému komediálnemu výkonu Bjety Šálinky v záhoráckej verzii Tajovského *Ženského zákona* (1996) a nekompromisnej vrchnej sestre Ratchedovej v dramatisácii románu *Prelet nad kukučkiným hniezdom* (1998), ale aj nezabudnuteľnej Mae v *Mačke na horúcej plechovej streche* (2002) či Lýdii Ivanovne v inscenácii dramatisácie Tolstého *Anny Kareninovej* (2009).

Šírku jej talentu dopĺňala aj hudobná a spevácka predispozícia. Účinkovala v muzikáloch ako *Na skle maľované* v SND (1974), ale i v *Kabarete DAB Nitra* či *Grand hotel a Pokrvní bratia* na Novej scéne (1993).

Za svoje výkony získala viacero ocenení, Cenu Janka Borodáča (1969), televíznu cenu Zlatý krokodíl (1975), titul zaslúžilá umelkyňa získala v roku 1988 a v roku 2006 si prevzala jedno z najvyšších štátnych vyznamenaní Rad Ľudovíta Štúra II. triedy za prínos ku kultúre.

V osobe Sone Valentovej strácame nielen významnú herečku jednej generácie, ale i pokorného a láskavého človeka.

Češť jej pamiatke!